

Szerkesztőség: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Előfizetési díj: egész évre
helyben 6 korona.

Előfizetési díj: egész évre
vidéken 7 korona.

Egyes szám ára 12 fillér

DÉLVIDÉK

Kiadó-hivatal: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Hirdetési díj petitsoronként
12 fillér. Nyittdíjban egy
sor 20 fillér.

Hirdetések elfogadtnak
minden hirdetési irodában

Előbb: „DÉLVIDÉKI NEMZETÖR“

A „VERSECZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Az aldunai hid.*)

közlekedés-földrajzi jelentősége.

Írta: **Fodor Ferenc dr.**

Karánsebes, április 20.

Mióta Mackensen és Kövess diadalmas hadai végigsepertek a Balkánt, nemzetgazdaságaink és politikusaink a leggondosabb munkával törekkenek a meghódított területek jövő gazdasági és politikai berendezéseinek kérdéseit előkészíteni. Így vetődött fel az aldunai hid kérdése, amely talán az összes érdekelt, vagy érdeklődést mutató kereskedelmi és gazdasági tényezők kritikáján átment s most a legfőbb tényezőtől, a kereskedelmi kormánytól várja sorsának eldőlését. Az említett tényezők véleménye két irányban oszlott meg, egyesek a kezevári, a nagyobb rész a bázisai áthidalás mellett nyilatkozott. Ne foglaljunk állást egyik irányban sem, hanem az érdek nélküli földrajzi viszonyok szempontjából vizsgáljuk meg röviden az aldunai hid kérdését.

Általános közlekedési politikánkat tekintve sajnos, az kezdetől fogva elhárított volt. Hazánk sajátos földrajzi egysége és a határainkon kívül fekvő területek gazdasági viszonyai éppen az ellenkezőt követelték volna. Hazánk három medence rendszerű egysége, a mely észak és északkelet felől a legjobban határolt, s déli oldalán a legnyitlabb. Mindebből az következett volna, hogy közlekedési politikánkat első sorban dél felé, a Balkánra és a szinte hihetetlenül közel fekvő Szaloniki felé irányítsuk.

Ezt kívánta volna a gazdasági helyzet is. Mig fölünk észak és északkelet felé, tehát Galiciában és Bukovinában első sorban a fejlettebb voltánál, de a politikai viszonyoknál fogva is előnyben levő osztrák ipar volt előnyben, s nekünk északfelé elenyészően csekély kivételünk volt, a rendkívül széles Kárpátok vonulata is akadályt gördített a közlekedés elé, addig a Balkán felé kényelmes, a közlekedésre igen alkalmas folyóvölgyek vezetnek; földrajzi helyzetünk az osztrák és német kivétellel szemben is előnyöket biztosított számunkra, amit azonban, sajnos nem tudtunk, s félő, hogy nem is tudunk kihasználni.

S mindezzel szemben mit mutat közlekedési politikánk? Mig észak és északkelet felé a Duna-kaputól a Tisza eredetig mintegy tíz vasúti vonalunk vezet ki az országból, addig a Balkán felé, illetve Bosznia és Szerbia felé két vonalunk van! Rendkívül kedvezőtlen ez a helyzet. Mentőül szolgálhat ugyan egyrészt az a körülmény, hogy a galíciai és a bukovinai vonalak nagy részét stratégiai körülmények hozták létre, másrészt a köztudatban meglevő azon ferde fogalom, hogy délfelé hatalmas vízi akadály, a Duna választ el a Balkántól. A világháború megmutatta ugyan a Galiciába vezető stratégiai vonalak szükségességét, a másik akadály, a Duna vonala azonban elenyésző csekély ahhoz képest, amit a Kárpátok vonala állít a közlekedés elé. A Kárpátok láncát különösen északkelet felé rendkívül széles. Hogy csak néhány, a hegység peremén fekvő vasúti állomás távolságát soroljam fel, ezek a távolságok a következőképpen adódnak; Mun-

kács—Stryj 152 kilométer, Ungvár—Sambor 225 kilométer, Huszt—Stanislaw 242 kilométer! Ezzel szemben a Balkánon valószínűleg csalogatnak bennünket a kitűnő folyóvölgyek. Ezeknek a folyóvölgyeknek az értéke, földrajzi fekvése valószínűleg meghatározódott a győzelmes balkáni hadjáratban.

Sohasem szabad külkereskedelmi politikánkat elfeledni, hogy a folyóvölgyek amellet, hogy gazdaságilag kihasználatlan területeken vezetnek végig, a tengerre nem a zárt Adriára, de a nyílt, a Levantéba vezető Szaloniki felé mutatnak. Néhány évtized óta keressük a tengert, de sajnos, egyedül a távolfekvő, nehezen elérhető, immár túlszűfolt Fiumében találtuk meg. Pedig van oda más két, sokkal természetesebb, s hazánk egyes részeihez közelebb fekvő kijárónk is amelyeket azonban a politikai viszonyok elhanyagoltak, sőt csaknem feledtetek velünk. Pedig egyik irányt nem kisebb elme ajánlotta nekünk, mint az idősebb Andrássy, a másikét egy életen át harcolt Havas Rezső. Az első Szaloniki, a másik a dalmát tengerpart. Mindkettő Alföldünk természetesen kijárója a tengerre az elsőhöz a termékeny Morava-völgy vezet az immár hatalmunkban levő Szerbián át, a másikhoz a magyar történelmi jogokon annektált Bosznián és Hercegovinán átfutó Bosznia—Narenta-völgyek. Más helyen sikerült már kimutatnunk, hogy a Temesvártól hajón a Szávára érkező és ott vasúti kocsira rakott áru Bosznia-Bródon át közelebb éri Grivosát, mint Fiumét, most csupán arra kell még rámutatnunk, hogy a jelen közlekedési vonalak mellett is

Németek Verseczen.

— A «Délvidék» eredeti tárcája. —

Hogy mit kerestek a németek Versecz városában, arról beszámolni nem az én dolgom, hanem a történelemé. Már látom is a komoly, szemüveges német professzorokat, akik legendás alaposággal eljönnek a béke szent és eljövendő éveiben, s tanulmányozzák a háború történelméhez szükséges helyi vonatkozásokat. De ezek az apró mozaikok, amiket naplómba feljegyeztem, elenyészlenek a viharos évek során, érdemes tehát őket valahol megörökíteni, hogy ne szóródjanak szerteszét, mint a virág, amit az altöldi pusztán felkap a forgószél.

Szivtelen kapitány úr.

Schönherr kapitányt, mi türes-tagadás a vitéz württembergi ezred gyalogosai, akik Verseczen voltak elszállásolva, nem tartották valami tulajdos gyöngye szívű legénynek. A szikár századost kemény, kérhetetlen embernek tartotta mindenki, akiről az a monda terjedt el, hogy nevetni még nem látták soha. Szigorú, gondterhes arcán, mintha zászlóaljának minden terhe és teendője ott nyugodott volna, s kollegái a vidám és jómodoru württembergi fiuk suttogva mondták:

— Schönherr kapitánynak nincsen szíve.

Aztán midőn megeredt róla a szó, a szőke és fiatal katonák elmondták, hogy valamikor, régen — amint öreg őrmesterek meséltek — kedves és társaságban fess és életvidor fiú volt Schönherr hadnagy úr. Eryszer aztán hirtelen megváltozott, az arca haragos árnyalatba öltözött, s a kedélyét mintha örökösén hideg vízzel zuhanyozták volna. Sohasem nevetett, sohasem szorakozott. Nincs szíve, azt mondták róla általában.

Egy verseczi kávéház előtt ültem a kapitánnyal. Orosz foglyok söpörték az utcát előttünk, s miközben a kapitány rövid hivatalossággal intézett velem valami köznapit, a nagy orosz emberek egykedvűen végezték munkájukat messzi hazájuktól. Egy pillanatra a kapitány az orosz foglyok felé néz és egyikre mutat.

— Ezt az embert én fogtam el Gorliczénél.

Aztán odaintették az oroszot, aki rögtön megismerte a kapitányt, ki hónapokkal azelőtt elfogta, s kihallgatta. Odaintette asztalunkhoz. Az orosz kezét akar esőkolni, de Schönherr elhárította magától a megalázkodás e külső kifejezését amit, úgy látszik nem tartott katonához

méltónak. Aztán kérdezősködött, hogy hogyan és mint megy dolga.

A szőke orosz ember szeméi könnyek tükörében fénylettek, s lelkében mintha megmozdult volna az elhagyott otthoni melódiák. A szívén átviharzott az otthon hagyott élet, s meglátszott rajta, hogy a Volgára gondolt, s a volgamenti kis orosz falura, melynek fatornyá néki annyira kedves. A szemében a Volga színes habjai usztak és szomorúan mondta:

— Kapitány ur itt nem bánt senki, de otthon az anyám és a meggyasszonyom az oroszok között vannak. Oroszok között védtelenül mondtam halkán megcsuklott a hangja . . .

Megható jelenet volt ott a kávéház előtt. Szivtelen kapitány urnak legördült a szeméből egy könnyecske:

— Nekem is volt meggyasszonyom, uram, mondtam esendesen. De egy fiatal hadnagy jött arra, ő ismét felöltötte zordon ábrázatát.

A romantika felvirrad.

Amikor a németek eljöttek a rosszmájúak uton utófény hirdették, hogy eljött a lányos mamák ideje. A jó parthiek, — mondták gnyosan és szellemesen — a jó parthiek, most úgy fognak burjánzani, mint a parkban a fű, s egy verseczi ügyvéd, aki azóta már sebet is

noha ez szinte hihetetlenül hangzik, hazánk egyes vidékei sokkal közelebb esnek Szalonikihez, mint az Adriához, így például éppen a mi délvidéki centrumunk. Temesvár légvonalban éppen annyira van Szaloniktól, mint Fiumétől a vasuti vonalon pedig, ha majd a Morava-völgygel szemben áthidalják a Dunát, ez a távolság kisebb lesz.

Ahhoz szó sem férhet, hogy az aldunai vasuti hidra égető szükség van s hogy ez a hid csak a Moravavölgy felé vezethet. A Moravavölgy a volt Szerbia életére ugy közeledekési, mint gazdasági szempontból. A Morava—Vardarvölgy már az ó- és középkorban rendkívül jelentőségi közlekedési utvonal volt a Duna és Szaloniki közt. A török hódoltság alatt jelentősége némileg elhomályosult, nagyrészt az ottani bizonytalan közbiztonsági viszonyok miatt, ma azonban ismét olyan a helyzete, hogy Szerbia főbb vasuti vonalai e völgyben végig futó vonalhoz csatlakoznak, így a Belgrád, a Valjevó, Obrenovác felőli vonalak, a Paracsin—Zajecsar vonal, az Uzice—Krusevác, a Nis—Szófia, a Mitrovica—Üszküb vonal. Még jelentősebbé válik a völgy forgalma, ha egyrészt kiépül a régóta tervezett Duna—Adria, vasut másrészt, ha összeköttetést kapnak a nyugatszerbiai és keletboszniai vonalak. A Moravavölgy közlekedési jelentőségét rendkívüli módon fokozza a Duna-vonal felszabadulása is. Az Alduna eddig, mint azt a háboru bebizonyította, számunkra mindvégig bizonytalan ut volt, sőt nem csak a Szerbia felé irányuló forgalom benuhatott meg abban a pillanatban, mikor Szerbia akarta, de a Románia felől való behozatalunkat is elzárhatták a tulsó partról. Pedig a Duna vonala bennünket nem is annyira a torkolata körül érdekelt, hiszen a Fekete tenger egyrészt elzárt beltenger s orosz kézen van, bár a függetlenséget követelő Ukrajna már itt is igyekszik visszaszorítani a tengertől az orosz koloszust. Minden kereskedelmi érdekünk azt parancsolja azonban, hogy Bulgária és Törökország felé tartásuk szabadon ezt a kereskedelmi vízi utat, azért el sem képzelhető, hogy az egykori szerb állam bármilyen formájában is ismét elérheti az Aldunát, honnan nemcsak a vízi utat, de büszkeségünket, a nagy Széchényi-utat is fenyegetheti.

kapott az északi fronton, bőven kifejtette, hogy a házasságok számának a szaporodását az fogja előmozdítani, hogy a romantika felvirrad.

— A romantikát — mondta — amit rég, és lenézett Beniczky regényekből olvastunk, teljességgel rehabilitálta a háboru. A szende és regényes szerelmek kora megelevenedett, s a düsseldorfi, vagy frankfurti német tiszt aranylepelbe vonja be karsu verseczi lányok tündér alakját. Ő hölgyeim nem tudják kegyedék, hogy milyen vonzóereje van az idegenségnek, s a komoly és megfontolt német fiu verscsináló poétává vagy mandolin pöngető lantossá válik, mihelyt egy sárga rózsát dobna ki neki valami verseczi ablakból, amelynek üvegjei mögött egy édes és mosolygó lányfej mesebeli körvonalai ragyognak kifelé.

Persze a lányos mamák tiltakoztak legelőnkebben az új teória ellen, de azért mind egyikben erősen égett a vágy, az első parthé után, ami úgy indul, mint a regényekben és házassággal végződik. Sok ismeretség, barátkozás, sőt néhol flört is, kezdődött, de az első igazi szerelmi játékot egy csodaszép verseczi lány és egy német repülőhadnagy között bontakozott ki komoly formában.

Nem kell bővebben fejtegetnünk, hogy mily jelentősége lesz annak a dunai hidnak, amely majd egyrészt Alföldünket kapcsolja össze a Szaloniki felé mutató Moravavölgygel, másrészt a Fekete tenger felől jövő Duna-vonalnak nyit vasuti folytatást az Egei tenger felé.

A Moravavölgyet hozzánk kapcsoló dunai hid másik jelentősége Szerbia gazdasági viszonyaiban rejlik. Kemény György dr. tanulmánya alapján módunkban van rámutatni, hogy a szerb gazdasági élet legfontosabb erői a Moravavölgyében és az attól keletre eső területekben gyökereznek. Így a szerb kukoricatermelés központja a pozsareváci kerület, a legfőbb búzatermő vidék pedig a timoki kerület, a rozs termésének legnagyobb hányada pedig a Vranja és Nis vidékére esik, éppen így az árpa a moravai és nisi, a zab szintén a nisi, a burgonya pedig a kragujevacin kívül a nisi kerületből jön a piacra a legnagyobb tömegben, a cukorrépát pedig Szendrő és a moravai kerület lakossága termeli. Nincs terünk ahhoz, hogy tovább folytassuk ezt a vázlatot, csupán azt említsük meg még, hogy a Morava—Timok közötti vidék a leggazdagabb ásványi kincsekben is. Innen kerül elő az arany (Majdanpek, Neresnica), réz (Galambóc, Majdanpek, Knyazevác), mangán (Tekija), szén (Petrovác, Negotin, Knazevac).

Az aldunai hid kérdésének azt a részletét, hogy az hol szelje át az Aldunát, nem a szerb, hanem a mi partjaink szempontjából kell megítélni. A szerb part szempontjából teljesen egyre megy, hiszen akár Szendrő, akár Pozsarevác városát érinti a vonala, végeredményben csak a Morava völgyében nyer folytatást. Egyetlen szempontunk lehet s ez az, hogy minél közelebb legyen a nehéz hajózási viszonyokkal bíró szorosokhoz s hogy valóban Délvidékünk érdekeit szolgálja. Különösen arra kell vigyáznunk, nehogy ismét forgalmunkat centralizáló törekvések szolgálatába álljon, tehát ne azt tartásuk szem előtt, hogy Budapest érdeke mit kíván, amint az a másik tengerhez vezető irányunk, a flumei vonal esetében is történt. Míg a Baja—Báttaszék közötti hid meg nem épült, az alföldi és erdélyi árunak Budapest különben is tulzufolt pályaudvarain át kellett az utat megtenni Fiuméba. Budapestnek, de a Délvidék

Néhány séta a korzón, pár mosoly, egy jól sikerült koncerten, néhány izléses virágoskor, néhány meleg bók, s kitérték az eljegyzés napját is a szellemes ügyvéd önelégülten dörzsölte kezét:

— Ugy-e megmondtam; a romantika felvirradt. Minden ép úgy történik, mint a regényekben.

A repülőhadnagy harmadnapra lezuhant a gépjével és meghalt. A szép verseczi lány özvegy maradt anélkül, hogy asszony lett volna.

De a szellemes ügyvéd most sem jött zavarba:

— Ja kérem ilyen regényeket csinál az élet. Csak az nem mindig egy jól sikerült házassággal fejezi be a mesét, mint ahogy, az írók szokták. . . .

Vilmos császárt becsapták.

Még mindenki élénken emlékszik Verseczen a kövér Stein őrmesterre, aki egy bajor ezreddel volt itt s az a hír volt róla elterjesztve, hogy ő tudja a legtöbb sört inni az egész német armádiában. E nem megvetendő erénye mellett Stein őrmesternek, volt még egy jó tulajdonsága, a rettenthetetlen vitézség.

A szemendriai átkelés után nagyon fontos

két nagyobb emporiumának, Szabadkának és Szegednek különben is van már egyenes összeköttetése a Moravavölgybe s ez a belgrádi vonal. Így tehát Temesvárra és a tőle keletre eső Erdélyre nézve áll fenn az a ferde helyzet, hogy a Nis és Szófia felé szánt áru, ha vasuton akarják szállítani, Szegeden és Szabadkán jut el a Morava völgyébe. Nem városok, de országreszek érdeke tehát az, hogy egyenes összeköttetést kapjanak a meghódított szerb területekre.

Bennünket itt a Délvidéken bár nem sokban érintett a világháboru szele, eredményei azonban, különösen a Duna-vonal megnyitása, a Balkán felé való kereskedelmi ut felszabadítása mégis kiválóan érdekelt. Különösen három pont az, amelyek jövőben nagyságának alapjait e háboru rakta le: Temesvár, Orsova és Baziás. Orsova rövid időn belül a Balkán Hamburgja lesz, különösen ami a Románia, Bulgária és Törökország felé irányuló magyar osztrák és német átrakódó forgalmat illeti. Eppen ilyen jelentőséget nyer vasuti hidja által Baziás a Danán érkező és onnan a szerb területek, illetve Szaloniki felé, vagy a fordított irányban haladó, továbbá Alföldünk és a Morava völgye közötti forgalomban. Temesvár pedig nemcsak, mint ezen irányokból érkező és az Alföld illetve Erdély felé irányuló forgalom természetes elosztó helye, de a maga igen jelentős gyáriparával ugy a keleti, valamint a nyugati balkáni területeknek már csak földrajzi helyzeténél fogva is elvitathatatlan központja.

NAPIHIREK

Szép kitüntetés. A király Meckl Endre temesvári posta- és táviratfőtisztnek Meckl tekintélyes iparos polgártársunk derék testvéröcsének a koronás arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján. A háboru alatt kiváló szolgálatokat teljesített főtiszt kitüntetése a sok felelősséggel és szüntelen körültekintéssel járó munka méltó elismerése, amely egy minden tekintetben érdemes tisztviselőt ért. Meckl Endre a táviratdaosztályt vezeti és a háborus szolgálat érdekeit mindenkor méltányos harmóniába tudta hozni a közönség igényeivel.

Husvét ünnepét szokott kegyelettel ünnepelte meg városunk vallásos közönsége.

szerep jutott Stein őrmesternek. Szakaszával egy dombot kellett elfoglalnia, amit a szerbek megerősítettek és utolsó emberig, eiszántan készültek védeni.

Stein őrmester már tíz nap óta ostromolta az emelkedést, s a szerbek nagy veszteségeik ellenére sem tágtítottak. Az őrmester emberei közül is sokan lemaradtak, megsebesültek, de Stein azért lelkesen biztatta katonáit;

— Fiúk, csak kitartani. A dombon túl van a kincses Szerbia, ott kárpotolva leszünk ezért a keserves tíz napért. A német hősök megnyugodtak és fokozta harci kedvüket a remény, hogy a dombon túl lesz valami szebb és nyugodtabb, ami egyenértékű a sok fáradsággal és veszteséggel.

A tizedik nap este rohammal bevették a dombot. Körülnéztek. Köröskörül kopár természetlen terület, sehol egy szál növény, sehol egy ház. Stein őrmester nagyot kóp az átkozott földre és felkiált:

— Na ezzel is becsapták Vilmos császárt. Aztán rendbeszedi katonáit és szidja a szerbeket, akik a szegény bajor vitéz részére még sörről sem gondoskodtak.

Garai Geiduschek Arpád.

Mivel ez alkalommal a különféle hitfelekezettek ünnepei összeestek rendkívül nagy idegenforgalom is volt városunkban, úgy, hogy a vasúti személyszállításnál zavarok is fordultak elő. Sokan lemaradtak a vonatokról, különösen kedden. A feltámadási körmenetek impozánsak voltak. Kivonult honvédeink kitűnő katonai magatartásukkal nagy tetszést arattak. A husvét hétfőn délután leszakadt viharos, esős időjárás sok kirándulást tett tönkre.

A gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1916 évi április hó 30-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületének helyiségében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros), Küttl-tér 2. sz. címezve legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Borbehozatali lehetőség. Romániából egy megbízható borkereskedő cég 2000 hl. vörös és 5—6000 hl. kiviteli tilalom alul mentes fehér bort ajánl. A temesvári kereskedelmi és iparkamara erre a behozatali lehetőségre azzal hívja fel az érdekeltek figyelmét, hogy közelebbi adatok a bukaresti Cs. és Kir. Osztrák-Magyar Konzulátusnál szerezhetők be.

Nincs spárgabiány. Kereskedőinket és mindazokat akik a spárgabiányt érzik, figyelmeztetjük a Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.-T. pécsi áruosztályának mai számunkban megjelent hirdetésére és ajánljuk a pécsi papírspárga és zsákzsineg beszerzését, mert az a kenderfonalat teljesen pótolja s jó, erős és olcsó.

Spiritusbőrlik szállítása a hadseregnek. A hadvezetőség 40.000 kg. csukaszürke spiritusbőrlik szállítására irt ki pályázatot. Ajánlatok május hó 10-ig nyújtandók be a cs. kir. közös hadügyminisztérium 13. osztályánál. Közelebbi feltételek a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalánál szerezhetők meg.

Az 1898 ban születet besorozottak felmentése. A Budapesti Tudósítót felhatalmazták annak közlésére, hogy az 1898-ban születet s a népfelkeltési szemlén fegyveres szolgáltra alkalmasoknak talált népfelkeltőknek felmentésére vonatkozó kérvények csakis rendkívüli esetekben lesznek tekintetbe véve. A felmentés iránti kérvényt az illetőknek soroztatásuk napjától számított nyolc napon belül kell az illetékes hatósághoz benyújtani, mert ellenkező esetben a kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Siketnémák felvétele. A temesvári áll. segélyezett siketnéma-intézet felügyelő bizottsága a f. évi június végén veszi fel a jövő tanév új növendékeit. Felvételért folyamodhatnak nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 7—10 éves siketnémák szülei, akik a temesvári siketnéma-intézet kerületébe tartozó Temes-, Torontál- és Krassó-Szörény vármegyék területén laknak. A felsőbb osztályokba olyan gyermekek is vétetnek fel, akik később siketültek meg, akik tehát már beszélni tudnak, de a beszédet elfeledni kezdik. Az intézet a növendékeknek elméleti oktatásának befejezése után maga gondoskodik a gyermekeknek szakszerű ipari kiképzetéséről, miért is ezek mint keresetképes egyének adatnak vissza a szülőknél. A kérvény az intézet igazgatóságánál nyújtandó be. A kérvényhez csatolandók keresztlevél, vagy születési anyakönyvi kivonat a gyermek siketségét igazoló orvosi bizonyítvány, himlőoltási bizonyítvány, hatósági kimutatás a család- és birtokállapotról és esetleg szegénységi bizonyítvány, amelynek csatolása esetében a kérvény és mellékletei bélyegmentesek. A vagyonatlan gyermekekről az intézet gondoskodik, ha a szülő a kérvényben kijelenti és okmányokkal igazolja, hogy gyermekének neveltetésére képtelen. A tandíj évi 40 korona, amely azonban a vagyonatlanoknak, kérésükre szintén elengedtetik. Az eltartási díj havi részletekben, a tandíj felévi részletekben is fizethető.

Az új időszámítás. A hivatalos lap közli az új időszámításról szóló miniszteri

rendelet, amelynek lényege az, hogy ez év május 1-től szeptember 30-ig a közép-európai időszámítás egy órával (hatvan perccel) előbbre lesz. A május elsejét bekongató éjfélt tehát április 30-ikán éjjel tizenegy órakor következik be. Természetesen az új időszámítási rendhez módosul a hivatalok munkabeosztása s a kereskedelmi élet is, úgy hogy az üzleteket már este hét órakor zárják mivelhogy akkor nyolc óra lesz, az iskolákban már reggel hét órakor kezdődik a tanítás, mivel az óra lapja ekkor nyolcat mutat, viszont az agyonballadázott zárórát is megkurtítják valójában hatvan perccel. A közönség bizonyára hamar beleszokik az új rendbe.

A postautalványforgalom Szerbiában. Zimonyból jelentik: A mai napon lépett életbe a meghódított szerb területekre szóló postautalványforgalom. Eszerint ezentúl Belgrádba, Semendriába, Sabácba, Valjevóba, Uzicébe és a nagyobb szerb városokba lehet postautalvánnyal pénzt küldeni. A legmagasabb küldhető összeg ezer korona. Ciril betűk az utalványoknál nem használhatók.

Temes megye rézgálicszükséglete. A földművelésügyi miniszter Ferenczy Sándor alispánnak újabb kétszáz métermázsas rézgálicot bocsátott rendelkezésre a vármegyei gazdák szükségletének fedezésére. Az első készletből származó kilencszáz métermázsas rézgálicot már kiosztották a szállósgazdák között.

A legjobb töltőtollszárak kaphatók a Kiehner-féle papirkereskedésben.

HIRDETÉSEK

Vendéglőmegnyitás.

A n.-é. mélyen tisztelt közönségnek tisztelettel tudomására hozom, hogy a kápolna hegyen levő

„Ördög-árok“

nevű vendéglőt folyó évi május hó 1-én megnyitóm.

Azon leszek, hogy izletes jó ételek, valamint valódi tiszta italok pontos és figyelmes kiszolgálásával igen tisztelt vendégeimnek igényeit a legjobban kielégítsen és kéréim jóindulatu pártfogásukat.

Mély tisztelettel vagyok

KUSSA BOGOSZLAV

vendéglős.

345/1916.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező Nagyréti szántó az alant felsorolt napokon reggel 8 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett haszonbérbe adatik u. m.

f. hó 26. án szerdán Nagyréti XII. terv. sz. 200 hold. f. hó 28. án pénteken Nagyréti XVII. terv. sz. 129 hold. f. hó 29. én szombaton Nagyréti XII. és XXV. terv. sz. 120 hold.

Versecz, 1916. évi április hó 27-én.

Weiterschan, városi tisztartó.

6298/1916. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. központi statisztikai hivatal 2252/916. eln. számú rendelete alapján Versecz thjf. város területén az összes gabonaneműekkel bevetett területek összeírása elrendeltetik és a törvényes következmények terhe alatt felhivatnak a földtulajdonosok, miszerint folyó évi május hó 1-től—10-ig terjedő időben a hivatalos órák alatt a város tisztartói hivatalában a legnagyobb pontossággal jelentsek be, hogy a tulajdonukat képező földeket, miféle gabonaneműekkel vetették be.

Megjegyeztetik, hogy az így elrendelt összeírásnak sem adóztatási, sem regulirálási célja nincsen és hogy az kizárólag a várható termés eredményének minél pontosabb megállapítása céljából történik.

Versecz thjf. város tanácsának 1916. évi április hó 25 én tartott üléséből.

Dr. Rezucha, kir. tan. polgármester.

6400. U. M. eln. 18.—1918. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján utasítatnak az 1897. évtől 18 évig bezárólag született összes népfelkeltésre kötelezettek, kik tényleges katonai szolgálattól nem teljesítettek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely községi előjáróságánál (városi hatóságánál), kisközségekben a körjegyzőség székhelyén jelentkezzenek és pedig 1867—1878. évből április 29-től május 3-ig, 1877—1886. évből május 5—10-ig.

A jelentkezés alkalmával a népfelkeltésre kötelezetteknek a birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány illetőleg népfelkeltési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének közül az 1897—1878. évi születésűek összeírásuk után az előjárásnak később közzeendő rendelkezéshez képest folyó évi május 16-tól június 4-ig terjedő időközben az 1877—1866. évi születésűek pedig egy későbbi időben népfelkeltési bemutató pótszemlére fognak behivatni és elővezetetteti ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyerne értesítést.

A népfelkeltésre kötelezett, a bemutató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni, s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon a (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia és hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatnak be bemutató pótszemlére, mint a magyar állampolgárok.

Azok a népfelkeltésre kötelezettek, akik a bevett, vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig, akik végzett tanulmányaik alapján a véderőltörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnának, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál az alább felsoroltak kivételével mindenkinek meg kell jelennie.

A népfelkeltési bemutató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonyítatlan időre a népfelkeltési tényleges szolgálattól alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfelkeltésre kötelezettek; — b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkeltésre kötelezettek; — c) a posta- és táviratintézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengőrhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. kir. triesti tengerszállítási vezetés által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó

gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek; — d) a közszénbánya-munkások tagokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek; — e) a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. §-a alapján személyes hadiszolgálatokra az összejárás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy személyes hadiszolgálatokra jelenleg is igénybe vannak véve, illetőleg rendelkezésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutatkozó szemléig vissza nem térnek; — f) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével); — g) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt, illetőleg felavatott és tényleg hivatásszerűen alkalmazott papjai és papi jellegű tanárai.

Az a), b), c), d), e), és f) betűk alatt említett népfelkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásszolgálat parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal az összejárás alkalmával a községi előjárásuk (körjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1916. évi április 15-e óta vannak alkalmazva és ez a körülmény fentemlített bizonyítványban szintén igazoltatik.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok.

Azon népfelkelésre kötelezett, a ki az összejárás végett elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. tc. 5 §-a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronájú terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, — aki pedig a népfelkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Kelt 1916. évi április havában.

5805/1916. sz.

A m. kir. ministeriumnak 125/1916. M. E. számú rendelete, az 1916. évi termésből származó tengeriért, valamint száraz (érett) babért, borsóért és lencsésért követelhető legmagasabb ár megállapításáról.

A m. kir. ministerium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1916. évi termésből származó tengeriért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak területére nézve métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra a következőkben állapíttatik meg.

a. közönséges (lófogú stb) és kevert tengerire nézve:

ha a szállítás ideje	csöves morzsolt állapotban	
	K. f.	K. f.
1916 évi augusztus—szeptember	22.50	30.—
1916 évi október	23.30	30.50
1916 évi november	24.10	31.—
1916 évi december	24.90	31.50
1917 évi január	25.70	32.—
1917 évi február	26.50	32.50
1917 évi március	27.30	33.—
1917 évi április	28.10	33.50
1917 évi május v. későbbi hónap	28.90	34.—

b. fajtengerire (cinquantini, florentini, putyi és fehér gömbölyű) nézve:

ha a szállítás ideje	csöves morzsolt állapotban	
	K. f.	K. f.
1916 évi augusztus—szeptember	24.75	33.—
1916 évi október	25.55	33.50
1916 évi november	26.35	34.—
1916 évi december	27.20	34.50
1917 évi január	28.05	35.—
1917 évi február	28.90	35.50
1917 évi március	29.75	36.—
1917 évi április	30.60	36.50
1917 évi május v. későbbi hónap	31.45	37.—

Ha a szállításnak meghatározott időben kell történie és a kötelezett a szállítással késik, a késedelem idejét a legmagasabb ár megállapításánál nem lehet figyelembe venni.

2. §.

Az 1916. évi termésből származó száraz (érett) babért, borsóért és lencsésért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra.

száraz érett babra nézve	56 koronában
száraz érett borsóra nézve	66 koronában

a száraz érett lencsére nézve 66 koronában állapíttatik meg.

Az 1. bekezdésben megállapított legmagasabb árak az ilyenmü hüvelyesekre hántolt, felezett, törött vagy megőrölt állapotban is irányadók.

3. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a szállítás kikötött idejéig az őrzésnek és a gondozásnak költségét, valamint a rakodó állomáshoz való szállítási költségeket is, zsák nélkül az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történet esetére kell érteni.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja. A zsákért felszámítható legmagasabb árt a kereskedelemügyi miniszter rendelettel szabályozhatja.

4. §.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2 százalékkal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az ügylet kötésekor érvényben álló leszámítolási kamatlábát.

5. §.

Az 1916. évi termésből származó tengerit, valamint száraz (érett) babot, borsót és lencsét a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított árnál drágábban árusítani vagy vásárolni tilos.

Ugyancsak tilos az 1916. évi termésből származó tengeri, bab, borsó és lencsekészleteket az előző évek terméséből származó hasonló terményekkel összekeverve forgalomba hozni.

Aki a jelen §-ban megállapított tilalmak valamelyikét megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronájú terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen §. második bekezdésében megállapított tilalom ellenére forgalomba hozott termények készletét a kihágási eljárás során a törvény értelmében el kell kobozni. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segély alapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

6. §.

Tengerinek és száraz (érett) babnak, borsónak és lencsének vámkülföldről való beszerzésére a jelen rendelet nem vonatkozik.

Vetőmagra nézve a földművelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán e rendelet alól kivételeket engedhet.

7. §.

Az előző évi termésből származó tengeri, valamint száraz (érett) bab-, borsó- és lencsekészletekre vonatkozólag érvényben álló rendelkezéseket ez a rendelet nem érinti.

Az 1.092/1916. M. E. szám alatt kiadott rendeletben az 1916. évi termésből várható ten-

gerinek és hüvelyeseknek előre eladása és vétele tekintetében megállapított tilalmat a jelen rendelet szintén nem érinti.

8. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországok egész területére kiterjed.

Budapest, 1916. április hó 8. napján.

Gróf TISZA ISTVÁN s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A temesvári m. kir. pénzügyigazgatótól.

15514. sz.

II. a. 1916

Hirdetmény.

A háborus állapot által előidézett rendkívüli viszonyok folytán keletkezett III. oszt. kereset adó köteles haszonhajtó foglalkozások bejelentése tárgyában.

Az 1915. évi XXI. t. c. 8. §-a valamint ezen törvények ide vonatkozó szakaszának végrehajtása tárgyában a m. kir. pénzügyminiszternek 1916. évi 3459. sz. körrendelete értelmében mindazok, akik 1914. évi augusztus 1-től fogva olyan állandó vagy alkalmi haszonhajtó foglalkozást üznek — akikhez természetesen az üzleteket közvetítők is tartoznak — amelyeknek hozadéka az 1875. évi XXIX. t. c. értelmében III. osztályú kereseti adó alá esik, de amely után megadóztatva nem lettek, tartoztak volna ezt a foglalkozásukat, amennyiben ezt a most hivatkozott törvény életbeléptekor (vagyis 1915. évi december hó 29-én) vagy azt megelőzőleg már üzték, legkésőbb a törvény életbeléptétől számított 30 nap alatt egyébként pedig a foglalkozás megkezdésétől számított 15 nap alatt a m. kir. pénzügyigazgatóságnál bejelenteni. Ezen bejelentés elmulasztása jövedéki kihágást képez s az 1909. évi XI. t. c. 93. §-a értelmében a megrövidítésnek kitett adó 1—8szorosig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Mint hogy a szóban levő törvény életbeléptétől, vagyis 1915. évi december hó 29-től számított 30 napi bejelentési határidő eredménytelenül lejárt, figyelmeztetem az érdekelt adózókat hogy ezen törvényt szabta bejelentési kötelezettségüknek a jelen hirdetmény közzétételétől számított 30 napon belül tegyenek eleget, mert ezen határidő alatt beérkező bejelentések megtevői ellen a jövedéki kihágási eljárás megindítani nem fog.

Ellenben mindazokkal szemben, akik bejelentéseiket a kitűzött határidőben nem vagy csak elkésve teszik meg, valamint azok ellen, akik ezen időpont után megkezdett ilyen foglalkozásokat a foglalkozás megkezdésétől számított 15 napon belül be nem jelentik, a jövedéki kihágási eljárás feltétlenül meg fog indítani.

Temesvár, 1916. március hó 12-én.

Szigethi Vilmos
kir. tanácsos pénzügyigazgató

Papirzsineg

kenderfonalat, spárgát és kötelet teljesen pótol. Jó, erős és olcsó. Minden vastagságban azonnal szállítható pécsi raktárunkból. Kívánatra minták és árajánlat vágott zsákzsinegről is.

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság áruosztálya Pécsen.

Fehér superior

csomagoló papir, legjobb minőségű, 40, 50 és 60 kg.-os 62×90, 100 és 120 kilogrammos 90+126 nagyságban pécsi rak táunkból a z o n n a l szállítható. Előnyös áak.